

Els plaers de ningú

LLIBRES / POESIA / 16 ABRIL, 2019

«No va ser ningú, no existia, no en queda rastre, no el recorda ningú, no va ostentar cap vici ni va amagar cap virtut que donés peu a enraonies, no va plantar cap arbre ni va bastir cap casa ni va tenir cap hereu o pubilla que en transmetés el nom o en conservés la hisenda, no va despertar cap odi ni simpatia, no enyorava el passat ni esperava res del futur ni mai es va aventurar al territori inconegut del present. I si ara aquests mots en parlen, sens dubte és per error o un excés d'indulgència.»

No espereu trobar, sota aquest epitafi, cap mena de cadàver. Aquest article tampoc no és —afortunadament— una nota necrològica. De fet, augurem molts i productius anys de vida a l'autor d'aquest poema, que no és ningú més que Jordi Mas (Santa Coloma de Queralt, 1972) amagat sota una de les múltiples veus que formen el seu darrer llibre de poesia. El llibre, publicat fa poc per Godall Edicions, duu per nom *Brida* i sorprèn gratament; no perquè Jordi Mas no sigui ja un autor amb carrera, sinó perquè en aquesta breu *Brida* hi ha mirat de relligar, de manera sumària i divertida, tota la seva art poètica. Però sobretot perquè és un llibre d'aquells que no es veuen, on es nota que l'autor ha gaudit escrivint, sense obeir cap altre impuls —i aquí la llista seria molt llarga. Ho deia un poeta anglès que no vull recordar: si qui escriu no gaudeix amb el que fa, quina mena de plaer hi trobaran els seus lectors?

Aquesta diversió no té res a veure amb el to dels poemes. No m'imagino Shakespeare gens

fastiguejat, sinó més aviat gaudint, en descriure la mutilació i les violacions que pateixen els seus personatges a la tragèdia de Titus Andrònic. De violència, als poemes de Jordi Mas, no n'hi ha gaire. Ell més aviat és un escriptor pacífic, algú que pot identificar-se tant amb ningú com amb Proteu, amb una ciutat en ruïnes i amb la immersió d'una sirena. O amb els morts que caminen, sense destí, per l'antiga «Via sepulcral» de Barcino, i que no volen o no saben respondre-li a l'autor «on anem», si «falta gaire». La influència d'un llibre tan important per a la literatura catalana com el *Perennia* de Mònica Miró —també publicat a Godall—, versionant poesia epigràfica llatina, es deixa notar tant en aquest poema com en el de més amunt, on l'estil despulat de l'epitafi xoca de ple amb la manca d'identitat.

Una cosa semblant passa al poema «Autoretrat a quaranta-dos anys», a partir d'un poema de Joan Vinyoli. Però si en algun poema del llibre es fa ben palesa la diversió de què parlàvem, és en un sonet del llibre titulat «Versos barats»:

«Sireneta enllaunada del meu dolor de lira,
vell quadern carrincló de fulls blancs, rebregat;
m'he esgargamellat tant cantant versos de fira
que ara és millor callar i fer-me el desmenjat.

Ja no maldaré més, vessant de sentiment,
per fer caure l'accent a la síl·laba justa.

L'editora em consola: “Tu no ets pas tan dolent:
és que el vers no es ven gens”, mentre l'espatlla em tusta.»

Podríem seguir amb les tercetes, però bé cal que el llibre es vengui per consolar aquesta editora i sobretot el poeta, personatges entranyables del sonet. Un sonet que és un joc — un joc confessat per l'autor— amb el famós poema de Joan Salvat-Papasseit, «Pantalons llargs». Sí, aquell que feia: «Campaneta daurada del meu carret de fira / cavallet de cartró de mig pam, tot pintat; / havem caminat tant pels camins sense ira / que ara ens cal reposar i agrair nostre fat.» Un joc que demostra una cosa ben seriosa, i és que l'autor és capaç de fer tot un calc poètic sense forçar el ritme o la rima, amb total naturalitat.

Però hi ha moltes maneres de gaudir, i aquest llibre ens ho demostra. Hi trobem haikus i tankas, poemes en prosa o tirades de decasíl·labs blancs. Jordi Mas és conegut tant per la seva producció poètica com per la seva tasca com a professor i traductor del japonès.

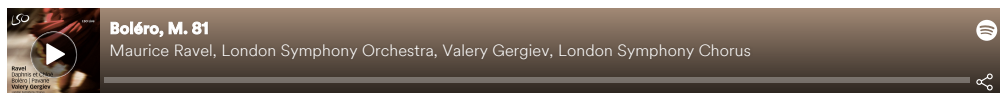
Coneix bé, per tant, les altures del Mont Fuji, però no s'està d'un passeig amè pels camins de l'Alt Gaià. La mar té la seva mecànica, deia un altre poeta; doncs bé, cada terra té els seus ritmes. Seguirem trotant una mica més sobre aquesta brida de Jordi Mas, a cavall d'orient i d'occident, del vers breu, el vers curt i el no-vers, per acabar de convèncer-nos que hem d'estar atents a totes les cares d'aquest autor per poder-lo caçar al vol, com qui pesca un tresor.

No passarà inadvertit, a qui hagi vist el llibre, el disseny de la portada. Hi veiem una gran cua, que d'entrada sembla de balena. Moby Dick ja el tinc, pensarà més d'un. No us enganyeu, el dit de gruix no enganya. No es tracta d'una obra de Melville, perquè de fet és la cua d'una sirena. Això vol remetre el lector al poema llarg «El tombeau de la Marziuka»,

un dels poemes més extensos del llibre i més profundament bells. El poema és el viatge imaginat d'una sirena cap al fons marí. Al capdavant, el poema aborda la mort d'una persona propera a través de la pura imaginació; la sirena baixa i baixa cap a les profunditats, juga amb els corrents i els éssers que s'hi topa fins arribar ben avall, a les planures abissals; finalment, la veu que ens parla es desperta del somni on s'havia entretingut, nedant, jugant. «Vull que ara em duguis / avall.» Gabriel Ferrater acompanyava la dona dels seus records en un poema que també era una baixada constant, també en decasilhàbs blancs, cap a la infantesa de la protagonista. «By natural piety». El títol del poema de Ferrater ve de Wordsworth i d'aquell poema on l'anglès afirma que «el nen és el pare de l'home». En aquest cas, la baixada no és cap al nen que vam ser, sinó cap endavant, cap al desconegut. Algunes imatges, com el diamant amb què culmina el viatge de Marziuka, recorden poderosament el poema de Ferrater:

«Però no en té prou, pensa, vol baixar
encara més avall, vol penetrar
el llit de roca dura i trobar el magma
que batega i xarbot, incandescent,
ran del cor del planeta. Ara, només
el diamant del somnis és prou fort
per ajudar-la, i, doncs, recolza el cap
i clou els ulls i busca més endins,
més fondo, més avall, aquesta vida
que no té gaire clar si ja, o encara,
es pot dir així.»

Per caçar Jordi Mas calen unes bones xarxes. Calen les mans fortes dels mariners que van aconseguir atrapar el vell de la mar, Proteu, quan buscaven el camí de tornada cap a casa. Pareu atenció, els van advertir, perquè el vell de la mar es convertirà en tota mena d'éssers, en animals, en foc, en vent, en pluja. Aquells mariners grecs van trobar el camí de tornada. També el lector d'aquest llibre, amb bones xarxes, podrà trobar el camí de tornada a la bona poesia. Amb una bona brida. És clar.

ETIQUETES: BRIDA GABRIEL FERRATER GODALL EDICIONS JOAN SALVAT-PAPASSEIT JORDI MAS MÓNICA MIRÓ PERENNIA

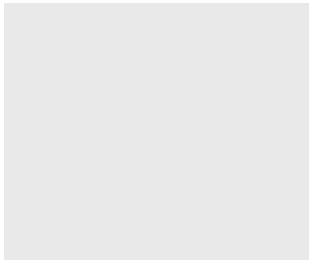
POESIA CATALANA

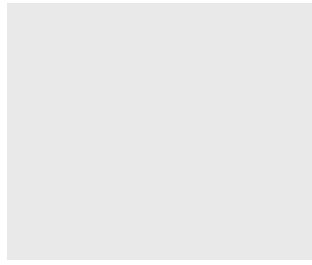
ADRIÀ TARGA | ÚLTIMES PUBLICACIONS

(Tarragona, 1987). És llicenciat en Filologia Clàssica i treballa a l'educació secundària. Ha publicat els llibres de poemes *L'exili de Constanca* (Cossetània, 2008), *Boques en calma* (Edicions 62, 2010; Premi Gabriel Ferrater de Sant Cugat), *Ícar* (Edicions Poncianes, 2015) i la plaquette *Liorna* (Els papers discsols, 2015). També ha traduït del gallec *Celebració* de Gonzalo Hermo (Godall, 2016)

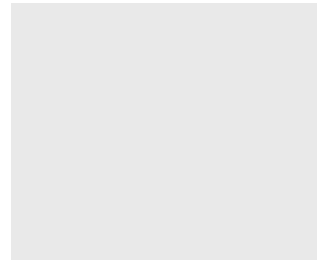
Articles relacionats

«Crist Vivent».
Kierkegaard i la poesia
de tema religiós de
Josep Junyent. Tres
apunts ràpids

FAKE POETRY

Poemes que es fan
amics

[Llibres](#)
[Cultura](#)
[Nosaltres](#)
[Contacte](#)

© LA LECTORA
hola@lalectora.cat

[Política de privacitat](#)
[Copyleft](#)

© LA LECTORA 2018